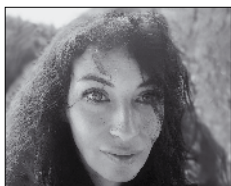

Audyty architektoniczne jako narzędzie kreowania dostępności obiektów uczelni na przykładzie wybranych domów studenckich Politechniki Łódzkiej

dr inż. arch.

JOANNA BOROWCZYK

Politechnika Łódzka
Wydział Budownictwa, Architektury
i Inżynierii Środowiska
ORCID: 0000-0002-9626-7687

dr inż. arch.

RENATA PRZEWŁOCKA-SIONEK

Politechnika Łódzka
Wydział Budownictwa, Architektury
i Inżynierii Środowiska
ORCID: 0000-0003-4477-6399

W artykule starano się odpowiedzieć na pytanie, czy wysiłek podejmowany w ramach projektów grantowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, wkładany w ulepszenie dotychczasowej metodyki przeprowadzania audytów architektonicznych, służy osiągnięciu głębszego, wieloaspektowego wglądu w stan dostępności obiektów pełniących istotną funkcję w strukturze organizacyjnej i funkcjonalnej społeczności akademickiej.

W dobie rosnącej świadomości potrzeby tworzenia bardziej użytecznych i wygodnych budynków dla każdego autorki podjęty temat dotyczący badań związanych z dostępnością architektoniczną trzech wybranych domów studenckich Politechniki Łódzkiej.

Czynnikiem przyczyniającym się do wykluczenia osób niepełnosprawnych z otoczenia społeczno-gospodarczego jest m.in. brak dostępności środowiska zabudowanego [1]. Skutkiem wykluczenia w zakresie przestrzeni architektonicznej zapobiega edukacja uczestników procesów inwestycyjnych oparta m.in. na znajomości dobrych praktyk oraz wiedzy na temat zastosowania prawidłowych rozwiązań w procesie projektowania nie tylko budynków użyteczności publicznej, ale także zabudowy mieszkalnej [2]. Jest to szczególnie istotne w krajach, w których nie obowiązują precyzyjne regulacje i oficjalne normatywy, takie jak standardy dostępności – Standards for Accessible Design wynikające bezpośrednio z ustawy ADA (Americans with Disabilities Act) [3]. Na szczeblu międzynarodowym Departament Spraw Gospodarczych i Społecznych Organizacji Narodów Zjednoczonych promuje narzędzia służące promowaniu dostępności w oparciu o Konwencję o Prawach Osób Niepełnosprawnych [4]. W Polsce Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami nie wnosi szczegółowych wytycznych,

jednak nakłada na podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności w rozumieniu określonym przez kluczowe przepisy międzynarodowe [5]. Istotnym wkładem w upowszechnianie wiedzy na temat dobrych praktyk są prowadzone w Polsce badania naukowe dotyczące architektury dostępnej. Jedną z pierwszych publikacji promujących wiedzę na ten temat była monografia *Projektowanie uniwersalne: udostępnienie otoczenia osobom niepełnosprawnym* autorstwa E. Kuryłowicz. Autorka stała się prekursorem w nieznanym wówczas na gruncie krajowym dziedzinie projektowania uniwersalnego [6]. W literaturze przedmiotu nie można pominąć książki dotyczącej projektowania miejsc tymczasowego pobytu Z. Błądka pt. *Hotele bez barier. Przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych*, w której przedstawiono najważniejsze parametry w zakresie planowania jednostek mieszkalnych dla osób z dysfunkcjami w zakresie mobilności [7]. Źródłem informacji dotyczącym przede wszystkim kształtowania środowiska mieszkaniowego dla osób starszych i z niepełnosprawnościami są opracowania literaturowe badaczy Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej. Między innymi na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa została podjęta próba kompleksowego omówienia wytycznych w zakresie projektowania uniwersalnego. W publikacji pt. *Wytyczne w zakresie projektowania uniwersalnego, mając na*

uwadze potrzeby osób niepełnosprawnych I. Benek i A. Labus przedstawiły propozycję klasyfikacji układów konstrukcyjnych budynków, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów mieszkalnych, oraz omówiły ogólne zasady kształtowania ich wnętrza [8].

Podjęte przez autorki badania dotyczące dostępności obiektów uczelni na przykładzie wybranych domów studenckich polegały na dokonaniu analizy za pomocą najbardziej zaawansowanego zgodnie z aktualną wiedzą narzędzia opracowywanego przez ekspertów w ramach Ośrodka Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA), będącego pilotażowym projektem doradczym, realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Celem tych badań stało się określenie realnej dynamiki postępów w zakresie dostępności akademików Politechniki Łódzkiej oraz wypracowanie propozycji narzędzi służących jej przyspieszeniu, tak aby zagwarantować równy dostęp do edukacji na poziomie wyższym.

Metodyka badań: gromadzenie i analiza danych

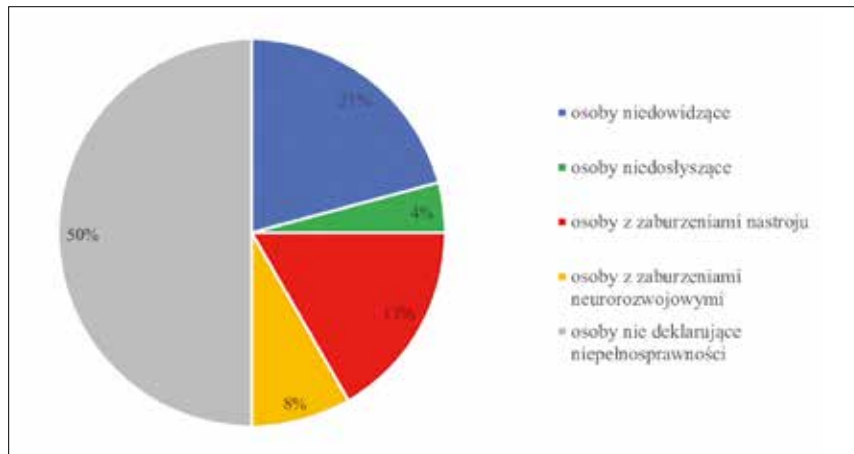
Badania poprzedzone przesłaniem i analizą dostępnych materiałów archiwalnych oraz rozeznaniem literatury przedmiotu przeprowadzono metodą obserwacji dokonanej podczas wywiadów w terenie, na podstawie sporządzonej ankiety, inwentaryzacji wybranych akademików Politechniki Łódzkiej

i dokumentacji fotograficznej wykonanej przez autorki pracy. Badaniom poddano trzy domy studenckie, tj. I Dom studencki, III Dom studencki oraz IV Dom studencki, które usytuowane są wzdłuż al. Politechniki, niedaleko centrum miasta, z dogodnym dostępem do komunikacji miejskiej. W doborze grupy obiektów za decydującą autorki uznały bliskość instytucji dla poratowania zdrowia, takich jak: Poradnia Medyczna dla studentów i pracowników, Centrum Diagnostyki i Terapii Laserowej, Policlinc Centrum Medyczne Fundacji Politechniki Łódzkiej z rehabilitacją oraz działy spraw socjalnych, w tym: Biuro ds. Obsługi Osób Niepełnosprawnych.

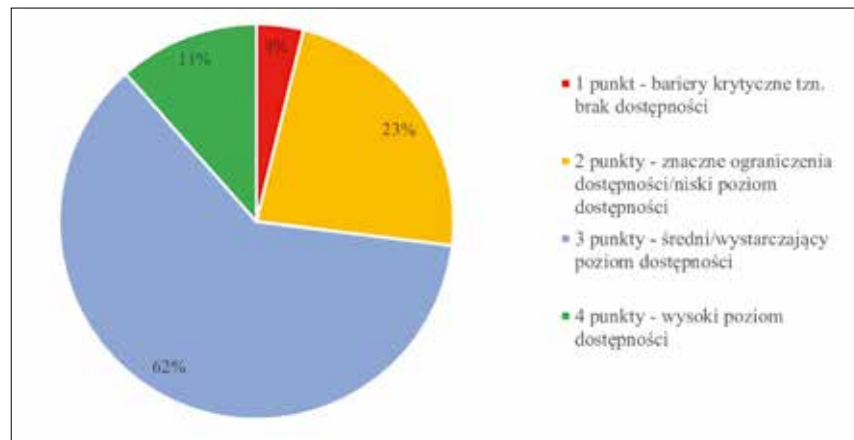
Badania te polegały na:

- zgromadzeniu materiałów i danych liczbowych, dotyczących studentów z niepełnosprawnościami oraz ich potrzeb w zakresie korzystania z miejsc zamieszkania w akademikach PŁ;
- analizie dokumentacji technicznej wybranych przez autorki domów studenckich w celu stwierdzenia kierunku i dynamiki zmian w strukturze budynków wzniesionych w latach 60. i 70. ubiegłego wieku z punktu widzenia zapewniania dostępności;
- przeprowadzeniu autorskiej ankiety opinii studentów zamieszkujących i odwiedzających analizowane obiekty w zakresie odczuwanego przez nich komfortu i bezpieczeństwa, co służyło weryfikacji teoretycznych założeń dotyczących potrzeb użytkowników;
- przeprowadzeniu inwentaryzacji wraz ze sporządzeniem dokumentacji fotograficznej, co umożliwiło sprawdzenie aktualnego stopnia dostępności przestrzeni;
- wykonaniu audytu przy zastosowaniu nowego narzędzia analitycznego, co umożliwiło weryfikację skuteczności nowej metody audytowej.

Istotnym elementem badań był wybór metodyki prowadzenia analizy dostępności, ponieważ jest ona z uwagi na wielodyscyplinarność zagadnieniem o wysokim stopniu skomplikowania. Wobec złożoności

Wykres 1. Rodzaje niepełnosprawności deklarowane przez studentów biorących udział w badaniu; źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Deklarowana przez studentów biorących udział w badaniu ocena ogólnego stopnia dostępności domów studenckich PŁ w skali 1-4; źródło: opracowanie własne

badanych problemów oraz braku powszechnie rekomendowanych instrumentów audytu architektonicznego należało przyjąć metodę przeprowadzania inwentaryzacji dostępności, która w sposób jak najdokładniejszy umożliwiłaby:

- weryfikację wdrożenia w analizowanych obiektach zasad dostępności i projektowania uniwersalnego;
- określenie skuteczności racjonalnych dostosowań, udokumentowanych w ramach udostępnionych autorkom

projektów przebudów domów akademickich realizowanych w ostatnich latach.

Autorki dokonały analizy opartej na metodyce opracowanej w Ośrodku Wsparcia Architektury Dostępnej (OWDA). Kryterium decydującym o wyborze tego narzędzia był fakt, iż jedna z autorek badania należy do grupy specjalistów opracowujących ten kwestionariusz, dzięki czemu była możliwość sprawdzenia jego skuteczności w praktyce. Zawiera on ponad 1600 szczegółowych

Tab. 1. Zestawienie najczęściej wskazywanych przez ankietowanych barier architektonicznych w domach studenckich PŁ; źródło: opracowanie własne

Lp.	Bariery architektoniczne wskazywane przez osoby ankietowane	Liczba osób wskazujących na istnienie bariery
1	Brak dostępnych miejsc parkingowych	7
2	Nierówna nawierzchnia ciągów pieszych na dojazdach do obiektów	15
3	Brak windy/pochylni w strefie wejściowej do akademików	15
4	Ciężkie drzwi skrzydłowe w strefach wejściowych do budynków	16
5	Brak pokoi dostosowanych do osób z niepełnosprawnością	11
6	Niewystarczająca powierzchnia użytkowa pomieszczeń mieszkalnych oraz towarzyszących im toalet	11
7	Brak pomieszczeń wyciszenia oraz innych rozwiązań przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, rozwojowymi bądź innymi niesprawnościami kognitywnymi	4
8	Brak pokoi jednoosobowych	12
9	Trudne do pokonania schody wewnątrz budynku	5
10	Brak windy wewnątrz budynku	3

Fot. 1. Platforma pionowa przy wejściu do DS I; źródło: opracowanie własne

Fot. 2. Pochylnia przy wejściu do DS. IV; źródło: opracowanie własne

pytań wraz z rekomendacjami dla poprawy dostępności, przez co umożliwia wysoce precyzyjny przegląd istniejących barier oraz możliwych do zastosowania w domach akademickich usprawnień, także tych, które wykraczają poza klasyczny obszar dostępności architektonicznej z uwzględnieniem dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Należy dodać, że narzędzie to nie należy do grupy metod upowszechnionych, a prace nad nim są na etapie wdrożeniowym.

Prowadzona tą metodą ewaluacja wymagała dokonania licznych i dokładnych pomiarów zarówno tkanki budowlanej bezpośrednio składającej się na obiekty architektoniczne, jak i elementów ich otoczenia. Uzupełnieniem inwentaryzacji stała się dokumentacja fotograficzna (około 400 zdjęć) wykonana przez autorki, która umożliwiła zapisanie przebiegu prowadzonych pomiarów i weryfikację odpowiedzi zawartych w kwestionariuszu.

Wyniki badań

Analiza dokumentacji technicznej pozwoliła wstępnie ustalić największe bariery w użytkowaniu budynków przez osoby z niepełnosprawnościami oraz wybrać te elementy ich struktury, które wymagały szczególnej uwagi podczas późniejszych prac audytowych.

Biorąc pod uwagę materiały i dane liczbowe otrzymane z Biura ds. Osób Niepełnosprawnych (BON) Politechniki Łódzkiej, które dotyczyły studentów z niepełnosprawnościami, oraz informacji na temat ich potencjalnych potrzeb w zakresie korzystania z miejsc zamieszkania w akademikach PŁ, autorki opracowały ogólną analizę statystyczną służącą określeniu procentowego stopnia zapotrzebowania na miejsca zamieszkania w akademikach dla osób z niepełnosprawnościami aktualnie studiujących na Politechnice Łódzkiej. Według danych jednostki uczelnianej powołanej do obsługi

spraw osób z niepełnosprawnościami z dnia 31 grudnia 2021 roku liczba studentów Politechniki Łódzkiej wynosiła 10978 osób, w tym 155 osób deklarujących niepełnosprawność potwierdzoną orzeczeniem prawnym, co stanowiło zaledwie 1,4% wszystkich studiujących na uczelni. W 2022 roku odsetek ten wynosił 1,2% (134 osoby z niepełnosprawnością), co świadczy o jeszcze mniejszej ilości deklaracji w zakresie szczególnych potrzeb.

Kolejnym działaniem było opracowanie i przeprowadzenie ankiety dotyczącej indywidualnej oceny stopnia dostępności domów studenckich Politechniki Łódzkiej. Grupę poddaną badaniom stanowili studenci architektury PŁ, którzy są mieszkańcami bądź częstymi gośćmi akademików. Ankiety wypełniło dobrowolnie i anonimowo 25 osób. Wyniki pierwszej części ankiety przedstawiono na wykresie ilustrującym deklarowane przez uczestników badania niepełnosprawności (wykres 1.).

Wyniki drugiej części ankiety dotyczącej indywidualnej oceny stopnia dostępności domów studenckich PŁ przedstawiono w formie tabeli ukazującej najczęściej wskazywane przez badanych bariery architektoniczne (tab. 1.).

Na wykresie 2. przedstawiono ocenę ogólnego stopnia dostępności domów studenckich PŁ wskazaną przez uczestników badania.

Z analizy danych dotyczących stanu zdrowia i potrzeb grupy badanej oraz podanych odpowiedzi wynika jednocześnie, że pomimo zadeklarowanej przez ankietowanych znajomości pojęcia dostępności architektonicznej żadna z tych osób nie reprezentowała znacznego stopnia niepełnosprawności, co utrudniło bądź w części przypadków uniemożliwiło prawidłową identyfikację wszystkich barier występujących w budynkach. Wizja lokalna i inwentaryzacja trzech wybranych akademików wykonana przez autorki pozwoliła dostrzec i udokumentować liczne utrudnienia oraz udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością, występujące w badanych budynkach (fot. 1–5.).

Najbardziej istotnym elementem badań było zastosowanie pilotażowego narzędzia audytowego, zawierającego kryteria stanowiące próbę jak najszerszego i szczegółowego spojrzenia na problematykę dostępności przestrzeni obiektów, a zarazem najbardziej uproszczonego praktycznego doboru możliwych do zastosowania w praktyce, dotyczących danej sytuacji rozwiązań służących likwidacji barier architektonicznych. Wyniki audytu umożliwiły wskazanie nieprawidłowości i porównanie jakości przestrzeni oferowanej przez uczelnię ze standardami projektowymi wywodzącymi się bezpośrednio z zasad projektowania uniwersalnego. Stanowi to najbardziej wymierny element wykonanych badań, bowiem

efektem tak zaprogramowanych analiz stały się dokładne rekomendacje projektowe wraz z uszeregowaniem priorytetów dostępności.

Dalej została przedstawiona tabela z 25 pytaniami, będącymi tylko niewielką częścią całego kwestionariusza (tab. 2.). Publikowane wyniki analiz zawężono do najistotniejszych z punktu widzenia autorek zagadnień związanych z możliwością użytkowania obiektów przez osoby z niepełnosprawnością.

Zagadnienia audytowe zawarte w tabeli umożliwiły autorkom analizę otoczenia Domów Studenckich oraz wskazanie najbardziej dostępnego spośród badanych obiektów.

Należy szczególnie podkreślić, że wszystkie badane budynki mają parkingi, jednak na żadnym z nich nie zostały wydzielone miejsca postojowe przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami.

Pięciokondygnacyjny Dom Studenta III zlokalizowany przy alei Politechniki 7 przeszedł w ostatnim czasie dwuetapowy remont, który zakończył się na przetomie 2017 i 2018 roku. Prace budowlane poświęcone były bieżącym naprawom oraz dostosowaniu do obowiązujących przepisów ochrony ppoż. Wówczas akademik ten został wyposażony w dźwiękowy system sygnalizacji pożaru. Odnowione zostały klatki schodowe i korytarze, a w ramach strategii podnoszenia standardu domów studenckich 60 pokoi 3-osobowych zostało zmienionych na pokoje 2-osobowe.

Jedenastopiętrowy Dom Studenta IV, usytuowany przy alei Politechniki 9a, do dziś poddany został jedynie drobnym pracom remontowym, służącym podniesieniu estetyki i ogólnego standardu użytkowania. Istotnym działaniem zwiększającym poziom dostępności tego akademika było uzupełnienie wejścia głównego o spełniającą standardy pochylnię, co oznaczало zlikwidowanie krytycznej bariery i stworzyło możliwość dostania się do budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową. Przystosowano także jeden z pokoi wraz z węzłem sanitarnym na parterze. W trakcie analiz dokumentacji pojawiło się pytanie o możliwość użytkowania przez osoby z niepełnosprawnością pomieszczeń na pozostałych kondygnacjach użytkowych z pokojami.

Dziewięciokondygnacyjny Dom Studenta I przy al. Politechniki 3b jest najlepiej dostosowany z wybranych przez autorki akademików. Przeanalizowana dokumentacja techniczna pochodząca z 2012 roku wykazała wysoki poziom dostosowania obiektu do współczesnych potrzeb społeczności akademickiej, w tym potrzeb osób z niepełnosprawnością. Główne wejście wyposażono w dźwig platformowy pionowy. Istotne było również stworzenie ogólnodostępnych sanitariatów wyposażonych w urządzenia przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Po przebudowie obiekt ma 107 pokoi

Fot. 3. Niespełniające warunków dostępności wejście do DS. III; źródło: opracowanie własne

Fot. 4 i 5. Wysokie progi w wejściach do pokoi oraz nieprzystosowane do wymagań dostępności ogólnodostępne pomieszczenie higieniczno-sanitarne w DS. III; źródło: opracowanie własne

z łazienkami, w tym 92 pokoje 2-osobowe, 15 pokoi jednoosobowych, osiem apartamentów z własną łazienką i kuchnią oraz 4 pokoje z pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi przystosowanymi dla osób z niepełnosprawnością. Pokoje dostosowane zlokalizowano w układzie pionowym na pierwszych czterech kondygnacjach naziemnych, w bezpośrednim sąsiedztwie klatki schodowej ewakuacyjnej oraz zapewniono pozbawione barier przejście do wind usytuowanych w centralnej części korytarza. Na pozostałych kondygnacjach użytkowych, w pionie pokoi dla osób z niepełnosprawnością, znajdują się pokoje dwuosobowe. Parter oraz trzy kolejne piętra budynku spełniają funkcję hotelu dla gości z zewnątrz, a kolejne kondygnacje przeznaczone są do użytkowania przez studentów. Z analizy dokumentacji projektowej wynika, że ogólnodostępne sanitariaty znajdują się na każdej z kondygnacji, natomiast wspólne kuchnie występują na wszystkich kondygnacjach prócz parteru. Pomimo zastosowania licznych opisanych rozwiązań mających na celu podniesienie dostępności budynku nie wprowadzono racjonalnego dostosowania

wejścia głównego. Nie zostało ono wyposażone w pochylnię, a jedynie w podnośnik pionowy, który jest zalecany do stosowania tylko w wyjątkowych sytuacjach, bowiem jest to urządzenie awaryjne, a korzystanie z niego może być trudne dla osób z ograniczeniami mobilności.

Z niniejszych analiz wynika, że Dom Studenta III jest jedynym całkowicie niedostosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami obiektem spośród opisywanych, natomiast Dom Studenta I został w trakcie przebudowy wyposażony w największą ilość rozwiązań udostępniających jego przestrzeń wewnętrzną.

Dyskusja i wnioski

Przeprowadzone audyty architektoniczne umożliwiły weryfikację stanu dostępności, a zebrane w trakcie analizy dokumentacji i wizji lokalnej dane oraz wyniki ankiety jednoznacznie wskazują, że żaden z wybranych akademików Politechniki Łódzkiej nie dysponuje w wystarczającym stopniu rozwiązaniami, które są użyteczne dla wszystkich studentów. Istniejące budynki nie są

Tab. 2. Zestawienie wybranych pytań audytowych wraz z odpowiedziami w podziale na analizowane domy studenckie PL; źródło: opracowanie własne

Lp.	Pytania	DS. I	DS. III	DS. IV
1	Czy w pobliżu budynku znajduje się parking?	■	■	■
2	Czy na parkingu są wyznaczone miejsca dla OzN?	■	■	■
3	Czy w pobliżu budynku znajduje się przystanek komunikacji miejskiej?	■	■	■
4	Czy przystanek komunikacji miejskiej ma wiatę?	■	■	■
5	Czy jest zapewnione pozbawione barier architektonicznych dojście z przystanku komunikacji miejskiej do budynku?	■	■	■
6	Czy na trasie z przystanku komunikacji miejskiej do budynku zapewnione jest miejsce do odpoczynku z ławką?	■	■	■
7	Czy wejście główne w budynku jest w poziomie terenu?	■	■	■
8	Czy wejście do budynku poprzedzone jest schodami?	■	■	■
9	Czy strefa wejściowa do budynku jest wyróżniona?	■	■	■
10	Czy domofon lub dzwonek przy wejściu znajduje się na wysokości od 0,8 do 1,4 m?	■	■	■
11	Czy przed wejściem jest trasa alternatywna dla schodów w postaci pochylni?	■	■	■
12	Czy przed wejściem jest trasa alternatywna dla schodów w postaci urządzenia do transportu pionowego/windy?	■	■	■
13	Czy w przedsiönku/wiatrołapie jest zapewniona przestrzeń manewrowa szer. 150 i ęł. 150 cm?	■	■	■
14	Czy w strefie wejściowej budynku zlokalizowany jest punkt informacji/recepcja?	■	■	■
15	Czy na drzwiach w budynku znajdują się informacje o przeznaczeniu pomieszczenia?	■	■	■
16	Czy w budynku są pomieszczenia dla osób z niepełnosprawnościami?	■	■	■
17	Czy jest w budynku informacja wizualna dotycząca pokoi mieszkalnych dla nps?	■	■	■
18	Czy jest w budynku informacja wizualna dotycząca pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla nps?	■	■	■
19	Czy budynek ma oznakowanie dróg i wyjść ewakuacyjnych?	■	■	■
20	Czy kondygnacje budynku są dostępne za pomocą schodów?	■	■	■
21	Czy kondygnacje budynku są dostępne za pomocą windy?	■	■	■
22	Czy szerokość drzwi windy wynosi min. 90 cm?	■	■	■
23	Czy kabina windy ma wymiary spełniające warunki dostępności?	■	■	■
24	Czy panel sterowania jest na wys. 0,8–1,2 m?	■	■	■
25	Czy w budynku znajduje się pomieszczenie wyciszenia?	■	■	■

DS. I – dom studencki I, DS. III – dom studencki III, DS. IV – dom studencki IV ■ tak ■ nie □ nie dotyczy

dostępne dla osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózkach, a w dwóch z trzech badanych obiektów barierę krytyczną stanowią schody zewnętrzne przy wejściach głównych, co oznacza brak możliwości skorzystania z budynku lub jego części. Kolejnym elementem wykluczającym dostęp osób z ograniczeniami w zakresie mobilności do pokoi mieszkalnych zlokalizowanych na kondygnacjach innych niż parter jest brak windy w jednym z akademików. Zarekomendować należy zatem przeprowadzenie w przyszłości koniecznych i stosownych adaptacji istniejącej tkanki budynków, niepociągających za sobą nieproporcjonalnych utrudnień, zgodnie ze szczegółowymi wnioskami będącymi w dyspozycji autorek badania.

Na terenie nieruchomości oraz w budynkach występują także liczne utrudnienia dla osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu, które ograniczają funkcjonalność obiektów i wymagają od użytkowników większego wysiłku, wzmoczonej uwagi, aby skorzystać z ich funkcji. Brak w obiektach na przykład spełniających wymagania dostępności tablic informacyjnych przy wejściach głównych. Na dościach do kluczowych funkcji i przy pomieszczeniach użytkowych nie zagwarantowano dostatecznej informacji wykonanej

w alfabecie Braille'a, w formie wypukłych liter, spójnych piktogramów i kodu QR czy tabliczek tyflograficznych z planami w przypadku pomieszczeń sanitarnych, co uniemożliwia samodzielne funkcjonowanie w obiekcie osobom słabowidzącym i niewidomym. Krytyczną barierą w przestrzeni wewnętrznej jest brak lub niewystarczająca ilość pokoi mieszkalnych i toalet spełniających wymogi dostępności.

Podsumowanie

Działania mające na celu likwidację wymienionych barier i utrudnień uznaje się za niezbędne do zagwarantowania możliwości korzystania z budynków przez wszystkich użytkowników. Przyjęta przez autorki metodyka przeprowadzania oceny stopnia uniwersalności i dostępności akademików przy użyciu nowego narzędzia planowanego do wdrożenia w formie aplikacji umożliwiła jednocześnie weryfikację jego skuteczności. Autorki doszły do wniosku, że umożliwia ono wykazanie stopnia zgodności zastanej przestrzeni architektonicznej z faktycznymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami oraz wypracowanie konkretnych rekomendacji dla wprowadzenia licznych usprawnień. Wynikiem tak przeprowadzonego badania

staje się bowiem szczegółowa dokumentacja poaudytowa wraz z rekomendacjami projektowymi będącymi bezpośrednim, i w założeniu najbardziej wymiernym, efektem analiz nastawionych na wskazywanie barier i utrudnień wraz z uszeregowaniem priorytetów dostępności wynikających z idei projektowania uniwersalnego. Sprawdzona przez autorki i opisana w artykule metodyka oceny dostępności wraz z wynikającymi z niej rekomendacjami może stać się ważnym elementem systemowego i długoterminowego planowania działań związanych z wyrównywaniem dostępu do edukacji na poziomie wyższym.

Bibliografia:

- [1] Metts R. (2004). Disability and development. Background paper prepared for the Disability and Development Research Agenda Meeting, World Bank Headquarters, Waszyngton. 16.11.2004.
- [2] Murphy J. (2013). Residential Projects, w: M.A. Rhoads (Red.), Applying the ADA: Designing for The 2010 Americans with Disabilities Act Standards for Accessible Design in Multiple Building Types, John Wiley & Sons, ISBN: 978-1-118-02786-8, s. 259–272.
- [3] Standards for new construction and alterations (2010). w: Americans with Disabilities Act (ADA) Standards, U.S. Department of Justice.
- [4] The Convention on the Rights of Persons with Disabilities. A/RES/61/106, 2006.
- [5] Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2019 poz. 1696).

[6] Kurytowicz E. (1996). Projektowanie uniwersalne: udostępnienie otoczenia osobom niepełnosprawnym, Centrum Badańczo-Rozwojowe Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warszawa.
 [7] Btądek Z. (2013). Hotele bez barier. Przystosowanie dla potrzeb niepełnosprawnych, Wyd. Palladium, Poznań.
 [8] Benek I., Labus A. (2016). Wytyczne w zakresie projektowania uniwersalnego mając na uwadze potrzeby osób niepełnosprawnych. Kampa M. (red.), Ekspertyza wykonana na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, Warszawa.

DOI: 10.5604/01.3001.0053.7514

PRAWIDŁOWY SPOSÓB CYTOWANIA

Borowczyk Joanna, Przewłocka-Sionek Renata, 2023, Audyty architektoniczne jako narzędzie kreowania dostępności obiektów uczelni na przykładzie wybranych domów studenckich Politechniki Łódzkiej, „Builder” 8 (313). DOI: 10.5604/01.3001.0053.7514

Streszczenie: Autorki podjęły temat dotyczący badania dostępności architektonicznej wybranych domów studenckich Politechniki Łódzkiej w celu oceny skuteczności powszechnych narzędzi audytowych opartych na ewaluacji w formie kwestionariusza. W artykule starano się odpowiedzieć na pytanie, czy wysiłek podejmowany w ramach projektów grantowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, wkładany w ulepszenie dotychczasowej metodyki przeprowadzania audytów architektonicznych, służy osiągnięciu głębszego, wieloaspektowego wglądu w stan dostępności obiektów pełniących istotną funkcję w strukturze organizacyjnej i funkcjonalnej społeczności akademickiej. Celem badania jest zarówno określenie realnej dynamiki postępów w zakresie dostępności domów studenckich, jak i wypracowanie propozycji narzędzi służących jej przyspieszeniu.

Słowa kluczowe: projektowanie architektoniczne, audyty dostępności, projektowanie uniwersalne, dostępność architektoniczna

Abstract: ARCHITECTURAL ACCESSIBILITY AUDIT AS A TOOL FOR CREATING ACCESSIBLE ACADEMIC FACILITIES ON THE EXAMPLE OF LODZ UNIVERSITY OF TECHNOLOGY DORMITORIES. The authors took up the topic of researching the architectural accessibility of selected Lodz University of Technology dormitories to assess the effectiveness of standard audit tools based on evaluation in the form of a questionnaire. The article attempts to answer the question of whether the efforts made under grant projects financed European Social Fund to improve the current methodology of conducting architectural audits serve to achieve more profound insight into the availability status of facilities that are playing an essential role in the academic organizational and functional structure. Furthermore, the study aims to determine the actual dynamics of progress in terms of students' dormitories accessibility and develop proposals for tools to accelerate it.

Keywords: architectural design, accessibility audits, universal design, architecture accessibility

The screenshot displays the website for 'Builder Science', an open access journal. At the top, it features the journal's logo, the text 'OPEN ACCESS JOURNALS', and '40 POINTS MEIN'. Below the logo, it states 'PART OF THE BUILDER MAGAZINE AVAILABLE FREE IN VERSION DIGITAL WITH OPEN ACCESS JOURNALS'. The main title 'science' is prominently displayed in a large, stylized font. A navigation bar includes links for 'KONTAKT', 'WYTYCZNE DLA AUTORÓW', 'ZŁOŻ MANUSKRYPT', and 'WIĘCEJ INFORMACJI', along with a search bar. The 'Wydania' (Issues) section lists the following:

- Bieżące wydanie** (Current issue): 2023, Tom 311, Nr 6, published 2023-05-24, 3 pages.
- 2023, Tom 310, Nr 5, published 2023-04-21, 14 pages.
- 2023, Tom 309, Nr 4, published 2023-03-01, 4 pages.
- 2023, Tom 308, Nr 3, published 2023-03-01, 4 pages.

Below the issues list is an 'Archiwum' (Archive) section and a 'Więcej informacji' (More information) section with a 'Zapisz się do newslettera' (Sign up for newsletter) button. At the bottom left, there is a QR code, and at the bottom right, the text '70 PUNKTÓW MEIN' and the website address 'BUILDERSCIENCE.PL' are displayed.